

واکاوی دستاوردهای آموزش الکترونیکی

یعقوب ارتش دار^۱، فرشته تیرگر بهنمیری^۲، زهره قزوینی^۳، اعظم احمدنژاد^۴

۱- کارشناسی آموزش ابتدایی

۲- کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی

۳- کارشناسی ارشد زبان و ادبیات عرب

۴- کارشناسی مهندسی کامپیوتر

چکیده:

در گذشته شیوه آموزش از راه دور به صورت نظام‌مند نبود که قابلیت‌های انتقال مطلوب را داشته باشد و این محیط را به محیط‌های

شبه کلاس تبدیل کند، اما در شرایط کنونی پدیده‌ای بنام آموزش مجازی شکل گرفته و قابلیت‌های جدیدی در انتقال دانش به

وجود آورده است. با تغییرات حاصل شده این فضا به محیط کلاسی تبدیل شده و سامانه یادگیری از راه دور نامیده می‌شود. این

سامانه‌ها در حال بهبود و پیشرفت است و فرصت ارائه تحلیل تکالیف در برخی از سامانه‌ها نیز وجود دارد.

گسترده‌گی استفاده از آموزش‌های مجازی، ما را بر آن داشت تا به بررسی اجمالی در زمینه بهترین روش آموزش در شرایط بحرانی

و وضعیتی که امکان حضور فیزیکی مدرس و یادگیرنده وجود ندارد بپردازیم که در نهایت با توجه به تجربیات عملی چند ماهه اخیر

در مدارس و دانشگاه‌ها به نظر می‌رسد بهترین حالت ممکن، تلفیقی از هر دو روش حضوری و مجازی باشد، بنابراین نمی‌توان با

قاطعیت، موفقیت یکی از دو روش مطرح شده را اثبات نمود.

کلمات کلیدی: مجازی، حضوری، آموزش، مدارس، پیشرفت،

مقدمه :

بعد از شیوع بیماری کوید ۱۹ در سر تا سر جهان، دانش آموزان ناگزیر از کلاس درس دور شده و خانواده ها مجبور به پذیرش آموزش فرزندان شان در خانه گشتند. برای اکثر خانواده ها و فرزندان شان آموزش بدون حضور فیزیکی در کلاس درس و دریافت محتوای آموزشی به صورت مجازی توسط معلم بسیار سخت و ناملموس شد. یکی از دلایل سخت شدن یادگیری در فضای مجازی عادت داشتن دانش آموزان به کلاس درس حضوری در مدرسه و ارتباط مستقیم بود. اما شرایط پیش آمده، دانش آموزان را ملزم به کنار آمدن و تطبیق دادن خود به شرایط آموزشی جدید کرد. توجه به افزایش روزافزون اطلاعات در عصر حاضر و رشد و تکوین الگوهای آموزشی و تحولی که در مفهوم یادگیری رخ داده است، تغییر رویکرد آموزش از شیوه های حضوری به روند آموزش الکترونیکی در جهت استفاده از امکانات و منابع الکترونیکی و آموزش مجازی اهمیت بسیاری یافته است در سالهای اخیر رویکرد مستقل نظام آموزشی با ظهور تکنولوژیهای جدید نظیر چندرسانه ای ها و فرارسانه ای ها دستخوش تغییرات اساسی شده است تکنولوژی به گونه یا مداوم تدریس و یادگیری را دچار تغییر و تحول نموده است و نظامهای آموزشی از رویکرد مستقل نظام آموزش حضوری، نظام آموزش از راه دور به رویکرد تلفیقی روی آورده اند.

آموزش سنتی: برنامه آموزش منسجمی است که بر اساس دستورالعمل معلم و برنامه حضوری متمرکزی باشد، این بخش شامل مبحث معلم محور و دانش منتقل شده توسط معلم به دانش آموزان است. دانش آموزان به واسطه سن و احتمالا توانایی در یک

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

کلاس قرار می گیرند و مطالب آموزشی مبتنی بر کتابهای درسی، مطالب ارائه شده در سخنرانی ها و تکالیف کتبی در اختیار آموزان

قرار می گیرد. (استاکر وهورن، ۲۰۲۰ ص)

آموزش مجازی که ترجمه واژه Virtual Learnin است گاه با نام آموزش الکترونیکی E-Learning نیز شناخته می شود و به

معنی آموزشی است که در آن بخش اصلی آموزش به صورت مجازی و با استفاده از رایانه صورت می پذیرد و استاد و دانشجو به

صورت فیزیکی با هم ارتباط ندارند و محتوای آموزشی با استفاده از روش های الکترونیکی و با تولید محتوای الکترونیکی به دانشجو

منتقل میشود به همین دلیل این آموزش ها تنها محدود به صفحات وب نیستند و با ارائه مباحث و دروس به شکل مجموعه تصاویر

و یا ویدئو های آموزشی، فایل های صوتی، ارتباط با استاد بصورت آنلاین و معرفی برخی از صفحات وب مربوط به بحث، تنوع بیشتری

به محیط یادگیری می دهند و فرد اشتیاق بیشتری برای ادامه یادگیری خواهد داشت. همچنین آموزش مجازی به دلیل تمرکز بالاتر

بر روی مباحث مورد نظر، بازدهی بیشتری نسبت به کلاس های حضوری دارد.

این شیوه آموزش دستاوردهای خوبی داشته است. هنگامی که ما به تنگنایی گرفتار می شویم روش هایی همانند آموزش مجازی برای

ما ارزشمند می شوند. در بحث آموزش خیلی از اپلیکیشن ها و نرم افزارها امکان تعامل دور را برای ما مهیا می کنند. این شیوه قبلاً

وجود داشته و دانشجویان با تماس تلفنی مطالب خود را با استادان در میان می گذاشتند.

آموزش مجازی نزدیکی بسیار زیادی به یک کلاس درس را دارد، این نوع آموزش دارای بعضی ویژگی های منحصر به فرد نیز است.

نقش مربی نیز در این آموزش ها متفاوت است. کل این گفته ها به این منظور است که مدرسان و توسعه دهندگان احتیاج به تغییر

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

شکل کلی در نحوه تدریس، یادگیری مهارت های نوین، استفاده از روش های متفاوت، یادگیری کامل بهره وری از ابزار توسعه و طراحی و در انتها نیاز به تغییر روش از مربی محور به شاگرد محور دارند.

در مطالعه آریانی و همکاران شبکه های اجتماعی با اتکا به ظرفیت فرا متنی خود باعث تفاوتی در سطح قابلیت های پژوهشی دانشجویان کاربر شبکه های مجازی، در مقایسه با سایرین شده اند از منظر به کارگیری انواع بسترهای مجازی در نظام یادگیری و

آموزش همچنین، نتایج مطالعه سیندر (۲۰۰۲) بر کاربرد شبکه اجتماعی یوتیوب در کلاس درس، نشان داد که ۲۳ درصد از دانشجویان استفاده از این شبکه را برای مقاصد آموزشی مفید دانستند و همچنین ۷۳ درصد معتقد بودند که استفاده از این شبکه

در سیستم آموزشی توسط مسئولین ضروری است همچنین، مهدی نسب (۱۳۳۰) در پژوهش خود در مورد بررسی تأثیر وبلاگ بر یادگیری مشارکتی دانشجویان دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی به کاربرد مؤثر وبلاگ به عنوان ابزاری برای یادگیری مشارکتی بر

روی مؤلفه های یادگیری مشارکتی اشاره داشته است مطالعه روبلیور و همکاران (۲۰۱۰) برخی از اساتید در سیستم آموزشی بستر فیس بوک و سایر شبکه های اجتماعی مجازی را به عنوان فناوری کارآمد و تجاری و راهی برای ایجاد ارتباط با دانشجویان خود می

دانند با وجود مخالفت برخی از اساتید دانشگاهها با کاربرد فناوریهای نوین آموزشی، انواع سایتها، نرم افزارها تحت شبکه مجازی هنوز سریعترین نوع فناوری در حال رشد بین دانشجویان است ولتسیانوس و ناوارته (۲۰۱۲) شبکه های اجتماعی را محیط رسمی

یادگیری دانسته و معتقدند از وقتی که پتانسیل سایت های شبکه های اجتماعی برای کمک کردن به فرایند آموزشی توسط محققان، اساتید و پزشکان عیناً برجسته شده است، یادگیرندگان در مدیریت حجم وسیعی از اطلاعات قابل دسترس و طراحی استراتژیها و راه

حل های مدیریت زمان و همکاری مشارکتی موفق ترند در واقع، اکثر اساتیدی که فنآوریهای نوین آموزشی در بستر شبکه ای اجتماعی و مجازی را به کار بسته اند، به تقویت کنندگی مشارکت، و انگیزه مندی تعامل بین دانشجو و استاد در پاسخ به یادگیری مؤثر باور دارند اگرچه به پشتوانه شواهد علمی، بسترسازی شبکه های اجتماعی در نظام آموزش و پژوهش دانشجویان مقطع تحصیلات تکمیلی ضروری به نظر می رسد، اما همواره به کارگیری و بهینه سازی فنآوریهای نوین آموزشی مانند هر پدیده نو پا نیازمند شناخت همه جانبه در بستر فرهنگی جامعه هدف است. از آنجاکه دانشجویان و اساتید نظام آموزش عالی در زمره آن کاربران قرار میگیرند پیشرفتهای تکنولوژی در عصر حاضر، کلیه جنبه های زندگی بشر را دستخوش تحول نموده است دانشگاههای عصر حاضر، به دلیل محدودیت بودجه و افزایش تعداد دانشجویان، نیازمند تغییر سازمانی و وفق دادن خود با نیازهای جدید می باشند، این در حالی است که دانشگاهها، معمولاً بیشترین مقاومت را در مقابل تغییر از خود نشان می دهند در سال ۱۹۹۰، تعداد دانشجویان آموزش عالی سراسر جهان حدود ۴۸ میلیون نفر بود، در حالی که پیش بینی میشود این رقم در سال ۲۰۲۵ به حدود ۱۶۰ میلیون نفر بالغ میل کند. مسلماً دانشگاه های سنتی با امکانات موجود خود، توان پاسخ گویی به این افزایش تقاضا به کار گیری فناوری اطلاعات ندارند و باید چاره ای دیگر بیاندیشند شبکه جهانی اینترنت در آموزش، یکی از راه حل های مناسب و خصوصاً برای رفع مشکلات موجود در آموزش به شمار میرود. بررسیها نشان میدهند که بخش بزرگی از استفاده کنندگان از اینترنت (۹۱ درصد) از این رسانه برای یکی از انواع آموزش از راه دور استفاده مینمایند به دلیل پیشرفت سریع اینترنت به خصوص در سیستم بهداشت -درمان، این نوع آموزش راه های یاد گیری و یاد دهی را افزایش داده است.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

در مطالعه ای دیگری که به مرور نظام مند مطالعات مرتبط با آموزش الکترونیکی و سنتی از سال ۱۹۹۶ تا ۲۰۰۴ پرداخته است، ۱۶ مطالعه مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج نشان داد که در اکثر این مطالعات، آموزش مداوم اینترنتی دارای تأثیری مشابه با روش سنتی بوده است و فقط در ۶ مطالعه تأثیر روش اینترنتی بیش از روش سنتی بوده است یافته های (Ebrahimabadi 2009) استفاده از روش آموزشی وب را مؤثر میدانند .

در پژوهش Wu و همکاران ۲۰۰۶ سطوح یادگیری بررسی اختلاف میانگین آزمون در دو گروه آموزش سنتی و مجازی، مشخص کرد که اختلاف معنی داری در نمره آزمون دانشجویان وجود دارد. لذا روش آموزش مجازی، به دلیل فعال بودن و درگیر بودن دانشجویان در امر یادگیری خود، در درک عمیق تر مطالب علمی و ارتقای دانش افراد تأثیر بیشتری دارد.

در پژوهشی که توسط Mitchell و همکاران (۲۰۰۷) بر روی دانشجویان پرستاری انجام گرفت، دانشجویانی که توانسته بودند از طریق وب سایت به بخشهای آموزشی بطور مکرر دسترسی داشته باشند، نمرات بالاتری کسب کرده بودند

مطالعه Zolfaghari و همکاران (۲۰۰۹) بیان می کند که ترکیب آموزش حضوری با آموزش الکترونیکی، موجب رضایت مندی

بیشتر دانشجویان و مدرسان می گردد در مطالعه ای که توسط Ruiz و همکاران (۲۰۰۶) انجام گرفت تأکید شده که آموزش

الکترونیکی نباید جایگزین کلاس درس حضوری گردد و از آن تنها به شکل مکمل در کنار سایر روشهای معمول آموزشی باید استفاده

شود

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

Thurmond = (۲۰۰۳ بیان کرده است که آموزش الکترونیکی محض و فقدان روشهای حمایتی چون برگزاری کلاسهای درس حضوری

می تواند موجب کاهش انگیزه دانشجویان شود لذا شیوه های نوین آموزش و بهره گیری از آموزشهای مجازی به تنهایی یک راه حل برای

افزایش میزان یادگیری دانشجویان نیست و همچنان می توان روش یادگیری سنتی و روشهای جدید را در کنار یکدیگر جهت تعمیق

یافته ها در آموزش دانشجویان بکار گرفت.

مقایسه آموزش مجازی و حضوری

در سال ۲۰۱۹، ۵۹ درصد از متخصصان یادگیری و توسعه، بیشتر از سه سال قبل بودجه خود را صرف آموزش آنلاین کردند. بیش

از یک سوم آنها هزینه کمتری را صرف آموزش حضوری تحت نظر مربیان (ILT) نمودند. این یک تغییر بزرگ در سال های گذشته

است. اما آیا این تغییر خوبی برای این صنعت است؟ آیا واقعاً به مردم کمک می کند تا موثرتر یاد بگیرند؟

با افزایش هزینه های آموزش آنلاین، ممکن است فکر کنید که دیگر این روش طرفدار نخواهد داشت. شاید تعجب کنید که بدانید

اینطور نیست. بنابراین مدیر آموزش، مدیر منابع انسانی یا توسعه دهنده استعداد چه باید بکند؟ بیایید نگاهی به وضعیت واقعی

و مقایسه آموزش آنلاین با آموزش حضوری بیندازیم.

پیشرفت های بزرگ در فناوری، تحصیلات دانشگاهی را بیش از پیش در دسترس قرار داده است. با داشتن رایانه و دسترسی به

اینترنت، تا زمانی که به اینترنت دسترسی دارید، بدون توجه به جایی که زندگی می کنید، کل جهان آموزشی می تواند متعلق به

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

شما باشد. این امر مبالغه آمیز نیست اگر در نظر بگیرید که در چند سال گذشته، مدارس معتبر مانند هاروارد، MIT و استنفورد،

دوره های آموزشی را بصورت آنلاین به صورت رایگان از طریق نرم افزار آموزش مجازی ارائه می دهند.

در سال ۲۰۱۳، Georgia Tech اولین مدرسه ای بود که یک برنامه مبتنی بر MOOC ایجاد کرد. دانشگاه ایلینوی دو سال بعد

از او پیروی کرد. در حال حاضر، بیش از ۳۰ مدرسه مبتنی بر MOOC از طریق مشارکت با شرکت های فناوری

مانند Coursera، edX و Udacity آموزش ارائه می دهند.

آموزش حضوری:

در زمان برگزاری دوره های آموزش حضوری با هماهنگی قبلی است، محل برگزاری آن به صورت عمومی در مکان های مشخص و به

صورت اختصاصی امکان پذیر می باشد. اما مقایسه نرم افزار آموزش مجازی LMS و حضوری در این است که هزینه این نوع دوره

ها به علت نیاز به تجهیزات فیزیکی زیاد، بالا است ولی یادگیری در این نوع دوره ها از سطح خوبی برخوردار می باشد. استفاده از

اساتید برجسته و کارگاه های آموزشی مجهز از جمله مزایای مهم این نوع دوره ها محسوب می گردد.

آموزش مجازی:

یکی از اهمیت آموزش مجازی یا کلاس مجازی با حضوری در این است اگر شما شاغل هستید میتواند این نوع آموزش برای شما

بسیار آیده آل باشد، لازم نیست که شما در تمامی کلاسها شرکت کنید زیرا این کلاسها ضبط میشوند و شما بعدا میتوانید آنها را

دانلود کرده و استفاده نمایید

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

در برخی از دانشگاه‌ها علاوه بر کلاس‌های حضوری، آموزش مجازی نیز وجود دارد و این شیوه می‌تواند در ارائه انتقال دانش به استاد کمک کند. اگر نیاز باشد کلاس جبرانی برای درسی تشکیل شود، اما محیط فیزیکی برای حضور واقعی دانشجویان میسر نباشد آموزش مجازی روش مطلوبی است. بزرگ‌ترین خاصیتی که این روش دارد میزان غیبت دانشجو در کلاس‌های مجازی کاهش پیدا کرده است. یکی از مهم‌ترین دستاوردها این روش این است که دانش‌آموزانی که نمی‌توانند به صورت حضوری بر سر کلاس‌های درس حاضر شوند، آموزش مجازی برای این امر می‌تواند به‌عنوان یک راهکار مثبت باشد. کلاس‌های دیجیتال و الکترونیک این قابلیت را دارند که با صرف هزینه و زمان کمتر دستاوردهای بهتری داشته باشند. ادگیری آدم‌ها در بحث انتقال دانش و جذب آن متفاوت است. برخی افراد باید به‌صورت بصری و حضوری و بر اساس حس لامسه موضوع را درک کنند و برخی از آدم‌ها شنیداری هستند. اینکه ما تأکید کنیم سیستم آموزش مجازی حتماً باعث افت یادگیری می‌شود یک تئوری مخدوش است که نیاز به بررسی دارد. آدم‌ها مسیرهای متفاوتی برای یادگیری دارند. عده‌ای باید حتماً در شرایط فیزیکی و حضوری موضوع را بشنوند و آن را درک کنند و برخی در فضای عمومی، شرایط تمرکز برای یادگیری ندارند و یا به‌واسطه برخی از ویژگی‌های روانی محیط کلاس را دوست ندارند و کلاس‌گریز هستند. بودن این سامانه در کنار آموزش حضوری می‌تواند به انتقال دانش کمک کند.

در حدود ۱۵ سال قبل، آموزش مجازی متدی آزمایشی برای تدریس موضوعات بسیار تکنیکی بود. امروزه، مدرسان کلیه رشته‌ها از آموزش آنلاین برای آموزش هر مطلبی استفاده می‌کنند. یافتن یک مدرسه یا دپارتمان آموزشی که آموزش مجازی را در برنامه‌های کار خود نگنجانده باشد، دشوار است. بعضی از مدرسان با تجربه که به تازگی از آموزش مجازی مطلع شده‌اند، در برابر تشکیل

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

دوره های آنلاین مخالفت می کنند که بیشتر به دلیل کمبود دانایی در این مورد و یا بسیاری از آنهایی که اطلاعات ناقصی در حوزه مجازی دارند، بیشتر از همان روش های آموزشی سنتی در انواع یادگیری الکترونیکی استفاده می کنند، با اینکه تعاملات، فعالیت ها و رخدادهای یک کلاس درس در چنین محیط هایی غیر عملی و بدون دلیل است. اگر چه آموزش مجازی نزدیکی بسیار زیادی به یک کلاس درس را دارد، این نوع آموزش دارای بعضی ویژگی های منحصر به فرد نیز است. نقش مربی نیز در این آموزش ها متفاوت است. کل این گفته ها به این منظور است که مدرسان و توسعه دهندگان احتیاج به تغییر شکل کلی در روش تدریس روش تدریس آموزش مجازی، یادگیری مهارت های نوین، استفاده از روش های متفاوت، یادگیری کامل بهره وری از ابزار توسعه و طراحی و در انتها نیاز به تغییر روش از مربی محور به شاگرد محور دارند. آموزش های متعددی بصورت آنلاین و یا غیر حضوری شروع به انتشار در ایران نموده اند. در زیر، لیستی از تفاوت های عمده آموزش در کلاس و آموزش آنلاین آورده شده است.

(۱) زمینه های لازم آموزش مجازی

حوزه و روش تدریس آموزش مجازی که سامانه آموزش مجازی باید داشته باشد بسیار گسترده است. اگر درباره تفاوت آموزش مجازی و حضوری بخواهیم بدانیم، در آموزش مجازی بر عکس آموزش معمولی در کلاس فعالیت فردی وجود دارد؛ فردی بودن آموزش آنلاین صادق خواهد بود حتی اگر کلیه اشخاص تحت آموزش درون یک اتاق باشند و همگی به اتفاق یک کار مشابه را انجام دهند. مربیان باید دوره ها را با توجه به این قضیه طراحی کنند. برای مثال، انزوا موجب خواهد شد که دانش آموزان آن دوره را نادیده گرفته و حذف کنند، در صورتی که روش های مناسب انگیزشی و حمایتی و بازخورد مناسب می تواند این ریسک را به حداقل می رسانند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

در نتیجه، فردی سازی آموزش، که باید مشمول کاربرپسند (انسان پسند) بودن این آموزش ها شود، یکی از روش های مهم برای برقراری ارتباط با دانش آموزان و پیشگیری از ایجاد احساس انزوا در آنان می باشد. بعلاوه، رسانه آنلاین یک محیط منحصر به فرد برای تدریس و یادگیری ایجاد می کند: مهمتر از همه، داشتن وقت متغیر و تفاوت فعل و انفعالات آموزشی. البته که تعیین مهلت یادگیری برای جلوگیری از عقب افتادن دانش آموزان امری مهم است.

آموزش مجازی همه چیز آنلاین است و دیگر خبری از کلاس، تخته و حضور فیزیکی معلم و همکلاسی نیست. در این آموزش مطالب با استفاده از برنامه های آنلاین و در مدارس مجازی آموزش داده می شود. در ادامه مطلب به دلایل اهمیت و برتری آموزش مجازی نسبت به فیزیکی خواهیم پرداخت پس با یک کلاس همراه باشید.

• صرفه جویی در زمان

امروزه زمان اهمیت بسزایی دارد؛ بسیاری از افراد حتی برای یک ساعت دیگر خود هم برنامه دارند و باید مطابق آن پیش بروند. از طرفی تصور کنید در یک شهری زندگی می کنید که ترافیک در آن زیاد است و باید برای رسیدن به یک کلاس درسی از محل زندگی خود به مقصد دیگری از شهر بروید. مسلماً برای رسیدن به کلاس باید ساعات زیادی را در ترافیک تحمل کنید که همین عامل تاثیر منفی در میزان یادگیری و انرژی شما خواهد گذاشت. پس از شرکت در کلاس و گذراندن ساعات درسی باز باید دوباره همان مسیر رفت را به خانه بازگردید و مطالب را دوره کنید. در صورتی که با آموزش مجازی تمام عوامل گفته شده حذف می شوند و شما تنها با وارد شدن به مدرسه آموزشی و استفاده از نرم افزارهای مرتبط با آن، تمام مطالب را می آموزید و هم در زمان و هم در انرژی خود

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

صرفه جویی می کنید و دیگر خستگی فیزیکی هم ندارید. جسم خسته و بی انرژی در میزان یادگیری فرد تاثیر زیادی دارد. اگر بتوانید انرژی فیزیکی خود را افزایش بدهید ذهنتان گிரایی بالاتری خواهد داشت که یکی از مزایا و نقاط متمایز کننده آموزش مجازی همین است.

- فعالیت‌های پیرامون آموزش مجازی

در زمان کلاس حضوری اگر با مشکلی برخورد کنید که بخواهید آن را از همکلاسی خود بپرسید، در نظم کلاس اختلال ایجاد می کنید و با تذکر معلم مواجه می شوید. در صورتی که در آموزش مجازی، گروه‌های چت خصوصی وجود دارند که در صورت نیاز به مشورت و هماهنگی با دیگران می توانید به آن وارد شده و سوالات درسی خود را بپرسید یا با مربی تان مشورت نمایید و یا این که می توانید در همان زمان به صورت آنلاین به جست و جو مطالب پرداخته و دانش خود را بیشتر کنید.

- زنده نگه داشتن کلاس در آموزش مجازی

در آموزش فیزیکی شما تنها دو ساعت زمان دارید تا مطالبی که استاد آموزش می دهد را بیاموزید و پس از آن یادآوری کنید. زمانی که استاد مطلبی را آموزش می دهد نهایتاً آن را چند بار تکرار می کند. در صورتی که آموزش با ویدیوهای آنلاین به فراگیر این امکان را می دهد در صورت نیاز ویدیو را استاپ کرده و آن را دوباره ببینند به عبارتی دیگر کلاس آموزشی برای آن‌ها زنده است و می توانند برای یادگیری خودشان برنامه ریزی کنند و اگر مطلب را یاد نگرفتند فیلم آموزشی آن را بارها و بارها پلی کنند، در صورتی که در آموزش حضوری چنین امکانی وجود نداشت. البته در بعضی موارد شاگردان صدای مربی را ضبط کرده و پس از آن مطالعه داشتند

در صورتی که آن هم با مشکلاتی مثل واضح نبودن صدا و سرو صدای دیگر دانش آموزان همراه بود و کیفیت آموزش مجازی را نداشت.

- امکان استفاده از علائم و آیکون

در آموزش مجازی برای اینکه فراگیر مطالب مختلف را بیاموزد روش‌ها و تکنیک‌های زیادی وجود دارد یکی از آن‌ها استفاده از علائم و آیکون‌های مختلف برای بهره‌وری بیشتر است. به عبارتی دیگر مربی می‌خواهد اهمیت یک مطلب را برای فراگیر چند برابر نشان دهد؛ کنار آن یک آیکون مناسب آموزشی قرار می‌دهد و یا این که فراگیر می‌خواهد برای خودش نشانه‌گذاری کند می‌تواند از آیکون و نمادهای آموزشی آنلاین استفاده نماید.

- راحتی انضباطی بیشتر

در هر کلاس فیزیکی، کاری و یا درسی ممکن است به هر دلیلی فراگیر با دیگر هم دوره‌های خود و یا اساتید دیگر کنار نیاید و با مشکلاتی مواجه شوند که در روند درسی و اخلاقی آنان تاثیر بگذارید. یکی دیگر از دلایل برتری آموزش مجازی نسبت به سایر روش‌ها، همین امر است. در آموزش مجازی مسائل انضباطی وجود ندارد؛ افراد یکدیگر را نمی‌بینند از این رو بیشتر تمرکزشان روی مطالب درسی و یادگیری است. آموزش مجازی به افراد این امکان را می‌دهد.

در بحث آموزش و انتقال دانش سه محیط وجود دارد؛ محیط فیزیکی یا همان کلاس‌های سنتی که همراه با گچ و تخته بودند.

کلاس‌های نوع دوم: کلاس‌های الکترونیکی و مجازی هستند که موضوعات ضبط می‌شود و در این نوع آموزش، زمان و مکان مفهومی

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

ندارد می‌توان با دانلود فایل در هر ساعت از شبانه‌روز آن را مطالعه کنند و اگر سؤالی داشته باشند از استاد سؤال خود بپرسند. محیط سوم به کلاس‌های دیجیتال معروف است و تلفیقی از شیوه‌های سنتی و الکترونیکی است.

در کلاس دیجیتال ابزارهای الکترونیک به کمک استادی می‌آیند که می‌خواهد بهترین خروجی را داشته باشد. مطمئناً دنیا به سمت کلاس‌های دیجیتال پیش می‌رود، کلاس‌هایی که علاوه بر حضور فیزیکی با ارتقا محیط الکترونیک فضایی برای انتقال دانش به شیوه همگانی را فراهم می‌کند. به واسطه وجود ابزارها و روش‌هایی که دنیا را شفاف می‌کند علم هم شفاف می‌شود و قرار نیست علم محدود به زمان و مکان باشد. علم محدود به زمانی و مکانی نیست و همه‌جایی می‌شود.

(۲) تاثیر انواع رسانه‌ها در حوزه آموزش مجازی و حضوری

در مقایسه آموزش مجازی و حضوری باید گفت که نقش آموزش مجازی در یادگیری خلاق موضوعی ثابت شده است ولی آموزش به شیوه سنتی برای گفتار و عکس‌ها محدود است، در حالیکه مربیان نقش آموزش الکترونیکی در یادگیری امکان بهره‌وری از انواع رسانه‌ها برای گفتار و نقل موضوع، جذب و درگیر کردن دانش‌آموزان و ایجاد پل ارتباطی در میان دانش‌آموزان و مربیان را دارند. برای مثال، استفاده از صدا و تصویر (ویدئو)، برای اشخاص در جهت پسند تر کردن این دوره‌ها مفید هستند. ولی استفاده از رسانه باید درست و عاقلانه باشد، مطالب و محتوای رسانه‌ها باید پیوسته ارزش دوره را افزایش دهد و به دانش‌آموزان تجربه‌ای القا کند که جای دیگری نمی‌توانند آن را دریافت کنند. تعامل در سامانه یادگیری الکترونیکی بسیار با اهمیت است، به همان

مقیاس کیفیت در یادگیری الکترونیکی مهم است. واگذاری آن به شانس عاقلانه نیست. مولفه های زبان دیداری در طرح آموزش

مجازی شامل موارد زیر است

طرح بندی موارد دوره آموزشی آنلاین

فن چاپ (تایپوگرافی)، شامل استایل و اندازه فونت ها؛

• رنگ بندی و بافت عناصر متعدد

• علائم، آیکن ها، نمادها و تصاویر در دوره؛

• انیمیشن یا ویدئو؛

• و ترتیب دهی مواردی که باعث داستان وار شدن مطلب خواهد شد.

• انیمیشن ها و تصاویر هر دو می توانند فراگیری را تسریع کنند، اگرچه هیچ یک نسبت به هم استفاده بیشتری ندارند.

• صدا در قالب گویندگی می تواند فراگیری را بهتر کند، اما آهنگ پس زمینه که بسیار شدید باشد می تواند برای یادگیری مختل

کننده باشد.

• کلمات و موارد گرافیکی تنها برای زیبایی بیشتر از یادگیری می کاهد.

• بهره گیری از گیمیفیکیشن در آموزش مجازی

(۳)فعالیت های اجتماعی پیرامون آموزش مجازی

از جمله موارد مورد بحث درباره آموزش حضوری و غیر حضوری، برقراری ارتباط است. برخلاف محیط سنتی، ارتباط با دیگر دانش آموزان و با مربی در سامانه یادگیری الکترونیکی تنها از راه انجمن های بحث (Discussion Forums)، چت، و ایمیل است. برقراری ارتباط از این طریق برای آموزش مجازی موثر با اهمیت است زیرا در این دوره ها مولفه رو در رو بودن، که به دانش آموزان امکان می دهد در آموزش در کلاس ارتباط اجتماعی واقعی برقرار کنند، وجود ندارد. پس، کلیه آموزشها باید به روش دوستانه و با حضور فعال باشند تا دانش آموزان به هر طریقی گمراه نشوند.

۴) بهره وری زمانی بیشتر در آموزش مجازی

در مقایسه آموزش مجازی و حضوری می توان گفت که یک دقیقه از یک کلاس درس برابر با یک دقیقه تمرین آنلاین نیست. یک موضوع تدریس شده به روش آموزش آنلاین، تقریبا ۲۵ تا ۶۰٪ کمتر از آموزش به شیوه سنتی وقت می برد، چرا که به امکانات خاصی نیاز نیست و همچنین کلاس مجازی فشرده تر و مفیدتر از تدریس های سنتی و آموزش حضوری است. اما، در دوره ها تقریبا همواره نیاز به تدریس به مدت زمان طولانی دارند. به عنوان نمونه، ۱۶ ساعت آموزش به شیوه سنتی یک دوره ممکن است تنها شامل موارد دو روز از آموزش آنلاینی باشد که ظرف یک هفته و در هر روز بمدت دو ساعت برگزار می شود. دانش آموزان دوره های آنلاین باید همواره در نظر داشته باشند که بهترین آموزش وقتی اتفاق می افتد که یادگیری خود را به قسمت های کوچکتری تقسیم کنند - سه کلاس ۹۰ دقیقه ای بهتر از یک کلاس مدام ۴۵۵ ساعتی است.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

دیگر تفاوت آموزش مجازی و حضوری، امکان دسترسی به کلیه نقاط آنها در هر زمانی است. هر زمان که فراگیری پایان می یابد، می توانید فردا از همان نقطه ادامه دهید. یا اگر قسمتی از آموزش را متوجه نشده اید، به عقب برگردید و آن را دوباره مرور کنید و یا اگر قسمتی از درس به یادتان نمی ماند، آن قسمت را هر روز مرور کنید.

در آموزش حضوری، دانش آموز به واسطه داشتن ارتباط چشمی با معلم تعامل بهتری برقرار می کند و این موضوع در نهایت به رعایت نظم منجر می شود. معلم نیز در آموزش حضوری بر دانش آموزان تسلط و کنترل بیشتری دارد.

هنگامی که دانش آموز به صورت فیزیکی در کلاس حضور دارد، به دلیل ارتباط مستقیم دانش آموزان با یکدیگر، گفت و گو و پرسش و پاسخ درسی آنها بیشتر می شود. دانش آموزان در کلاس های حضوری ارتباط بهتر و همکاری بیشتری با هم کلاسی های خود دارند که این ویژگی به بالا بردن سطح روابط عمومی دانش آموزان کمک می کند.

ممکن است هر دانش آموز در یک موضوع استعداد و تجربه داشته باشد که این موضوع فرصت مناسبی را برای تبادل تجربیات در اختیار آنها قرار می دهد. دانش آموزان در آموزش حضوری با یکدیگر ارتباط بیشتری دارند، درباره ی مسائل مختلف بحث می کنند و تجربه های خود را بازگو می کنند تا بقیه ی دانش آموزان از این تجربیات استفاده کنند. ممکن است یک دانش آموز در درس ریاضی تجربه ی بیشتری داشته باشد که در این صورت به افراد دیگر برای یادگیری مبحث مربوط به این درس کمک می کند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

در آموزش حضوری دانش‌آموزان با هم کلاسی‌های خود ارتباط دوستانه برقرار می‌کنند، به یکدیگر کمک کرده و تجربیات خود را در اختیار هم قرار می‌دهند. این ارتباط دوستانه منجر به پیشرفت درسی و اخلاقی دانش‌آموزان می‌شود و این موضوع در نهایت باعث شکل‌گیری شخصیت اجتماعی مطلوب در دانش‌آموزان خواهد شد.

دانش‌آموزان در کلاس‌های حضوری می‌توانند سوالات خود را در هر زمان که نیاز بود بپرسند و پاسخ آن را دریافت کنند. این سوالات می‌تواند از معلم یا سایر هم کلاسی‌ها پرسیده شود، اما در آموزش مجازی به دلیل عدم وجود ارتباط نزدیک میان دانش‌آموزان این امکان به راحتی به وجود نمی‌آید.

برخی از دانش‌آموزان به دلیل پرش ذهنی و بازیگوشی نمی‌توانند در کلاس درس تمرکز کنند و آموزش مجازی بازدهی لازم را برای این افراد ندارد، از این رو بهتر است آموزش این افراد به صورت حضوری انجام شود. این دسته از دانش‌آموزان به راهنمایی و مدیریت شخصی که آن‌ها را کنترل کند نیاز دارند و یادگیری در کلاس درس برای آن‌ها آسان‌تر است

معایب آموزش حضوری

آموزش حضوری در مقابل آموزش آنلاین معایبی دارد و این معایب شامل هزینه‌های جاری کلاس، هزینه‌های رفت و آمد، محدودیت زمان و مکان و ... است که در ادامه به توضیح مفصل هر مورد پرداخته‌ایم.

۱. هزینه‌های جاری کلاس

هزینه‌های جاری آموزش حضوری شامل هزینه‌ی اجاره‌ی مکان برای برگزاری کلاس‌ها، اطلاع‌رسانی و تجمیع دانش‌آموزان، دستمزد بالاتر معلمان برای تدریس حضوری و همچنین هزینه‌ی تجهیزات لازم برای آموزش مانند تخته وایت برد، تخته‌ی هوشمند، امکانات چاپ و تکثیر جزوات، کاغذ، میز، صندلی و ... است، اما در آموزش مجازی به موبایل یا لپ‌تاپ و اینترنت نیاز است.

۲. هزینه‌های رفت و آمد

رفت و آمد مشکلی اساسی در برگزاری کلاس‌های حضوری است. در شهرهای بزرگ رفت و آمد هزینه‌ی مالی و زمانی زیادی به خانواده‌ی دانش‌آموزان تحمیل می‌کند.

۳. محدودیت زمان و مکان

در آموزش حضوری برگزاری کلاس‌ها معمولاً در ساعت و مکان مشخصی انجام می‌شود و دانش‌آموز موظف است طبق برنامه‌ی زمانی تعیین شده در مدرسه حضور پیدا کند و این امر به مرور دانش‌آموز را دچار خستگی و روزمرگی خواهد کرد به همین دلیل دانش‌آموز در محدودیت زمانی و مکانی قرار می‌گیرد.

رفت و آمد دانش‌آموزانی که در مسیر دوری از محل برگزاری کلاس‌ها قرار دارند بسیار دشوار خواهد شد، ممکن است دانش‌آموز به دلیل طولانی بودن مسیر و زمان از این شرایط خسته شده و در کلاس‌ها حضور پیدا نکند.

(۵) موارد نوشته شده و مختصر سازی محتوا در آموزش مجازی

در مقایسه کلاس های مجازی و حضوری باید گفت که نوشتن متن برای ویدئو، یا نوشتن مجازی، مهارتی متفاوت از ساخت موارد برای فراگیری در کلاس است. مدرسان باید در نظر داشته باشند که کاربران معمولاً صفحات را اجمالی بررسی می کنند، و می توانند با سرتیترهای درست، نوشته های **bold** شده، فهرست ها و همچنین تقسیم نوشته ها به پاراگراف ها، یادگیری را به حداکثر برسانند. این امر در ویدئو نیز می تواند با نشانه گذاری در قسمت های مختلف یک فیلم آموزشی، نکته وار کردن بعضی مباحث و مرور آنها انجام شود. موارد زیر می تواند در ضرورت آموزش الکترونیکی یاری دهنده باشد:

- نوع گفتار. همانطوری که در متد نرم افزار آموزش مجازی LMS تنها روش انتقال اطلاعات نوشتار و یا گفتار است، باید توجه شود که آیا مطلب گفته شده منظور را می رساند یا خیر.
- وضوح. نوشته و گفته می بایست تا حد امکان آشکار و شفاف باشد؛ یقیناً توانایی پرسیدن سوال در بعضی شرایط برای طرف دیگر وجود ندارد. یکی از بهترین راه ها برای بررسی شفافیت، خواندن مطلب برای فرد دیگر است تا ببینید طرف مقابل مطلب را به راحتی میفهمد یا نه.
- مختصر سازی. محتوا باید تا حد امکان مختصر و مفید باشد تا از محو شدن موارد مهم بین مطالب غیرمهم ممانعت گردد.
- از تحریف مطلب جلوگیری شود تا وقت دانش آموزان تلف نشود.

ویژگی‌های وبسایت آموزشی:

- عملکرد جستجوی قوی: بهترین راه حل‌ها اغلب ساده ترین راه حل‌ها هستند؛ وجود یک عملگر جست‌وجو لازمه‌ی یک وبسایت آموزشی خوب است. این نکته حتی برای پیچیده ترین وبسایت‌ها نیز صادق است. هیچ چیز بدتر از این نیست که مخاطب به دنبال یک صفحه خاص در یک سایت باشد و نتواند آن را پیدا کند. این ویژگی این امکان را به مخاطب می‌دهد که: راه خود را پیدا کنند، سردرگمی او کاهش یافته و میزان زمان صرف شده نیز کاهش می‌یابد، همچنین امکان مرور مطالب را برای مخاطب فراهم می‌کند.
- استفاده از ویدئوهای مناسب: تولید محتوای مناسب و با کیفیت از مطالب درسی، معرفی وبسایت آموزشی و سایر سایت‌ها و مطالب مرتبط، تأثیر قابل توجهی بر روی کاربران می‌گذارد؛ از لحاظ علمی این حقیقت ثابت شده است که اگر مطلبی بصورت فیلم یا ویدئو به نمایش گذاشته شود، ماندگاری بیشتری در ذهن افراد خواهد داشت نسبت به زمانی که همان مطلب بصورت عکس یا نوشته به اشتراک گذاشته شود.
- برند و ثبات بصری: برند وبسایت آموزشی شما اولین چیزی است که کاربران می‌بینند؛ بنابراین برند و لوگوی انتخابی شما باید با دقت و حساسیت بالا طراحی شود. بازاریابی و برندسازی باید در همه کانال‌ها یکسان باشد. همچنین باید به این نکته توجه شود که آنچه آنلاین اتفاق می‌افتد باید منعکس کننده اتفاقات آفلاین باشد و محتوای تولید شده از کیفیت بالایی

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

برخوردار باشد به عنوان مثال، همان مطالبی را که در وبسایت خود عنوان می‌کنید در بسته های تبلیغاتی خود نیز بگویید.

وبسایت باید مانند یک واحد منسجم باشد نه ۲۰ صفحه مختلف که احساس شود با یکدیگر ارتباطی ندارند.

- طراحی شده برای موبایل: در حالی که دانش آموزان و دانشجویان و بسیاری از کاربران دیگر ممکن است کار خود را با لپ‌تاپ و

رایانه انجام دهند، با این حال این افراد بطور قطع از طریق تلفن همراه نیز درگیر هستند. برای اینکه سایت شما بهترین

دسترسی را داشته باشد، باید با تلفن همراه هم سازگار باشد. این امر امکان دسترسی به سایت آموزشی را در هر موقعیت

مکانی و زمانی برای افراد فراهم می‌کند. البته این نکته باید در نظر گرفته شود که وبسایت آموزشی طراحی شده باید قابل

اجرا بر روی تمامی سیستم‌ها اعم از تلفن همراه، رایانه و... باشد.

- دقت در طراحی صفحه اصلی: صفحه اصلی هر وبسایتی به این دلیل که اولین صفحه‌ای است که مخاطب با ورود به سایت آن

را می‌بیند، بنابراین معرف تمام محتوای داخل آن است به همین جهت از اهمیت بالایی برخوردار است. صفحه اصلی وبسایت

آموزشی باید بگونه‌ای باشد که، در حالی که چکیده‌ای از مهم‌ترین مطالب و کاربرد کلی سایت را به نمایش می‌گذارد، شلوغ و

خسته‌کننده نباشد.

- تولید و مدیریت محتوا: ما در دنیایی از محتوا زندگی می‌کنیم. نه تنها برای بازاریابی، بلکه برای ارزش برند، حضور دیجیتالی و

اطمینان از تخصص تولید محتوای تازه، اصلاح آنچه دارید، و تهیه محتوای خوب از سراسر اینترنت برای هر موسسه آموزش

عالی بسیار مهم است. بروز نگه داشتن محتوای تولید شده و مطالب علمی نیز از ملزومات داشتن یک سایت آموزشی است.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

با توجه به نام این روش می توان دریافت که روشی جهت آموزش است که هم مبتنی بر آموزشی مجازی و هم آموزش سنتی است. یادگیری ترکیبی برای شما این امکان را فراهم می سازد که بهترین روش های ممکن را به کار گیرید.

با توجه با نوع آموزش مد نظر و نوع محتوایی که قصد ارائه آن را دارید می توانید هر دو روش (مجازی و سنتی) را با هم ادغام کرده و استفاده نمایید. با کمک این روش می توان با توجه به هدف آموزشی بهترین راهکارها را برای آموزش برگزید. در این بخش قصد داریم مزایای روش های ترکیبی را بررسی کنیم. اما در آغاز به مدل های یادگیری ترکیبی می پردازیم.

یادگیری ترکیبی و انواع آن

برای یادگیری ترکیبی چهار مدل وجود دارد که برای انتخاب نوع آن می بایست نیاز دانش پذیران را در نظر گرفت.

۱- مدل رو در رو: در این روش آموزش به صورت حضوری و رو در رو انجام می شود و از آموزش مجازی برای دانش پذیرانی استفاده می شود که نتوانسته اند از کلاس حضوری بهره مند شوند. همچنین جلسه های رفع اشکال و گفتگو و بحث در محیط مجازی برگزار می شود.

۲- مدل رویکرد آنلاین: در این روش نیز آموزش به صورت رو در رو توسط مدرس صورت میگیرد ولی از طریق فضای مجازی، به این صورت که از سامانه های کلاس های آنلاین استفاده می شود و علاوه بر آموزش، سوالات و نظرسنجی هم در همان فضای مجازی اتفاق می افتد. همچنین فضایی برای بحث و گفتگو میان افراد و فعالیت های گروهی تعریف می شود. در این روش امکان ضبط جلسات نیز وجود دارد و دانش پذیرانی که به هر دلیل نتوانسته اند در کلاس حضور پیدا کنند می توانند بعدا از محتوای جلسات بهره مند شوند و با مرور دوباره از آن استفاده نمایند. یکی از مزایای این روش آن است که مدرس می تواند به صورت آنلاین عکس العمل دانش پذیران را متوجه شده و روند یادگیری را بررسی نماید.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مدل چرخشی: در دنیای امروز امکان برطرف کردن نیازهای آموزشی تنها از یک روش آنلاین یا حضوری چندان امکان پذیر نیست. و برای حصول نتیجه مورد نظر بهتر است روش ها را با توجه به نیاز و رویکرد آموزشی ترکیب نمود. مثلاً می توان به روش های زیر عمل کرد:

- آموزش آنلاین عمده محتوای شما را تشکیل دهد و به صورت جزئی از آموزش حضوری نیز استفاده کنید- آموزش حضوری بخش عمده آموزش ترکیبی را تشکیل دهد و در کنار آن از مزایای آموزش آنلاین نیز بهره مند شوید.

مدل خود ترکیبی: در این روش دانش پذیران می توانند فراتر از سرفصل ها و محتوای آموزشی که برای ایشان در نظر گرفته شده رفته و از منابع دیگر نیز بهره مند شوند. این دوره های اضافی باید بر اساس علایق، اهداف و مهارت های شخصی دانش پذیر انتخاب شوند.

دلایل استفاده از آموزش ترکیبی چیست؟

یادگیری ترکیبی از آن رو مورد استقبال است که مزایای بسیاری برای دانش پذیران، مدرسین، سازمان ها و آموزشگاه ها به دنبال دارد. دانش پذیران اصولاً تمایل دارند که در نحوه آموزش انعطاف بیشتری وجود داشته باشد. از طریق این روش و با ترکیب آموزش سنتی و آنلاین می توان یادگیری سریع تری اتخاذ کرد. مشکلاتی مانند کمبود بودجه، نداشتن مدرس به تعداد کافی و همچنین نیاز به رسیدگی به تعداد بالایی دانش پذیر، دلایلی هستند که نیاز به روش های ترکیبی را بیشتر می کند.

مزیت های آموزش ترکیبی

آموزش ترکیبی مزایای زیادی نسبت به آموزش های سنتی و صرفاً حضوری دارد که چند مورد از آن را با هم مرور می کنیم.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۱- در این روش دانش پذیر محور آموزش است و تسلط بیشتری به امر آموزش و یادگیری دارد. چرا که می تواند از هر دو روش آموزشی استفاده نماید.

۲- در روش ترکیبی دسترسی دانش پذیران به منابع آنلاین فراهم است و آن ها می توانند از مطالب و محتواهای ضبط شده نیز استفاده نمایند.

۳- روش آموزش ترکیبی، ابزارها و منابع آنلاین دارند که اکنون برای فراگیران در دسترس هستند. آنها میتوانند تصمیم بگیرند که چگونه از آن استفاده کنند و از آنها برای تقویت یادگیری استفاده کنند.

۴- در روش ترکیبی امکان تعامل دانش پذیران حتی بعد از پایان کلاس و با استفاده از محیط های تعاملی مثل فضای چت امکان پذیر است.

۵- طبق تحقیقات انجام شده نتایجی که از آموزش آنلاین به دست می آید بسیار بهتر است. همچنین روش آموزشی ترکیبی برنامه ریزی بهتری نسبت به برنامه های ILT فراهم می کند.

۶- استفاده از آموزش های ترکیبی برای سازمان ها این امکان را فراهم می سازد که در یک بازه ی زمانی کوتاه مخاطبانشان را در کل جهان افزایش دهند. همچنین می تواند باعث کاهش هزینه ها گردد.

۷- آموزش ترکیبی نسبت به روش های سنتی صرفه جویی بیشتری در زمان میکند.

۸- استفاده از آموزش ترکیبی برای سازمان ها این امکان را فراهم می سازد که با استفاده از ارزیابی آنلاین، روند آموزشی خود را مورد بررسی قرار داده و بازخورد دریافت کنند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۹- همچنین می توانند با تولید محتوای سرگرم کننده و استراتژی های جالب و پرترفدار مانند میکرولرنینگ و گیمیفیکیشن، تجربه یادگیری بهتری را به وجود آورند که موجب یادگیری بیشتر می شود.

۱۰- آموزش حتما نباید از طریق سنتی صورت پذیرد. می توان با استفاده از سامانه ای آنلاین روش های جدیدی در زمینه آموزش اتخاذ کرد.

این شیوه بهترین شیوه برای آموزش بزرگسالان است چرا که از ادغام هر دو روش می توان به بهترین شکل از آموزش دست یافت. در این مطلب سعی کرده ایم تا برخی از بهترین شیوه هایی را که معتقدیم برای برنامه های موفق یادگیری ترکیبی حیاتی هستند، پردازیم. بسیاری از این شیوه ها، استراتژی هایی هستند که نه تنها باعث بهبود برنامه می شوند بلکه ROI کلی شرکت را بهبود می بخشند.

۱- به عنوان طراحان آموزشی، ما فرض هایی در مورد نتایج آموزش موجود، نیازهای مخاطبان و امکانات ارائه می کنیم. طراحی دقیق تر نتیجه بهتر می دهد. توسعه و یا ارائه اهداف یادگیری برای کل برنامه اطمینان حاصل کنید که طراحی، یادگیرنده محور است. جزئیات برنامه درسی را به اشتراک بگذارید و کل مسیر برنامه، فعالیت ها، زمان بندی، تاریخ ها، شرایط مختلف و ... را شرح دهید.

۲- فقط به این دلیل که بخش IT شما یک ابزار جدید یادگیری از طریق تلفن همراه (mlearning) را منتشر کرده است، نباید حتما در تمام دوره ها نیاز به تلفن همراه داشته باشید. آموزش از طریق موبایل (mlearning)، شبیه سازی D3 و AV یا VR و ... همگی تکنولوژی های مهمی هستند که برای به افزایش رساندن تعامل و کمک به فراگیران استفاده می شوند. با این حال، همه آنها جایگاه خودشان را در استراتژی های یادگیری دارند. برای مثال، اگر نتیجه مطلوب یک برنامه، آگاهی از امنیت سایبری باشد، در آن صورت به عنوان مثال، شبیه سازی ۳D کامل محیط دفتر همراه با اتاق های شبیه سازی شده، میزها و کامپیوترها، ضروری نیست. احتمالاً طراحی یک نمونه از خطرات امنیتی برای نشان دادن اثرات تهدیدات مختلف سایبری بهتر خواهد بود.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۳- ما اغلب پروژه ای را که با دوره آموزشی فعلی تطابق داشته باشد، آغاز می کنیم. اضافه کردن آموزش آنلاین به دوره های آموزشی، کافی نیست. اضافه کردن آموزش الکترونیکی تنها یادگیرندگان را جذب می کند و بهره برداری ندارد. استراتژی های آموزشی را با دقت انتخاب کنید و بر ایجاد آموزش های جذاب تمرکز کنید. بنابراین آموزش را به نحوی که کارمندان بتوانند در طول روز آموزش ببینند بسازید.

۴- یادگیری تئوری البته که مهم و ضروری است اما دانش پذیران باید کاربرد تئوری ها را در دنیای واقعی ببینند تا بتوانند مطالب گفته شده را بهتر یاد بگیرند. از طریق مثالها، تمرین ها و سناریوها مطالب و تئوری ها را با شغل اصلی کارمندان و کاربرد آنها در فضای شغلیشان، مرتبط کنید.

۵- مزیتی که یادگیری ترکیبی دارد این است که می توان آن را به بخش های مختلف تقسیم کرد. به طور مشخصی گسترش رویدادها و فعالیت های آموزشی مختلف، مطالب را در حافظه بلند مدت ثبت خواهد کرد.

۶- ما به تمام مطالب آموخته شده برای موفقیت نیاز نداریم اما به طور کلی یادگیری ترکیبی بایستی تاثیرگذار باشد. به هر قطعه از برنامه نگاهی بیندازید و ببینید که چگونه می توانید ماندگاری مطالب را با جذب دانش پذیران در فعالیت ها افزایش دهید.

۷- همکاری می تواند از طریق فعالیت های گروهی در هنگام یادگیری برنامه درسی آموزشی صورت گیرد، اما همچنین می تواند از طریق چت های آنلاین، به اشتراک گذاری صفحه نمایش از طریق وب کنفرانس **adobe connect** و تمرینات نیز صورت گیرد. تعامل یادگیرنده با دیگران و ایجاد فضای تعاملی به جای تمرکز بر فرد، تجربه ارزشمندی را برای دانش پذیر ایجاد می کند و به مدرسین در تعلیم و یادگیری الکترونیکی کمک می کند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۸- فراموش نکنید که کارایی و کارآمدی برنامه را در نظر بگیرید. این تنها راه برای اصلاح و بهبود برنامه یادگیری ترکیبی شماست. از فراگیران بازخورد بگیرید و فید بک گرفتن را به بخشی از درس اضافه کنید (همیشه یک حلقه بهبود مستمر در دوره های آموزشی وجود دارد). ارزیابی در مرحله نخست کافی نیست. باید در ۳ یا ۴ مرحله ارزیابی کنید.

۹- می دانید که همه چیز به طور مداوم تغییر می کند به عنوان مثال مواردی مانند علم، ابزار، فناوری، مردم، شغل، نیازها، مکان ها و اولویتها. فقط به این دلیل که یک سامانه یادگیری ترکیبی در سال گذشته موفق بوده است نمی توان گفت که در ۵ سال آینده نیز موفق باقی خواهد ماند. هنگام به روز رسانی مطالب، طراحی، نیازهای کاربران و اهداف یادگیری را در نظر بگیرید. اطمینان داشته باشید که رویدادهای آموزشی هنوز نیز مرتبطند و در راستای یکدیگرند و نرم افزار هنوز تغییری نکرده است و اهداف کسب و کار مختل نمی شوند و این رویدادها در راستای این اهدافند.

نتیجه گیری:

در مقام مقایسه این دو روش برای انتقال دانش به دانش آموزان نمی توان به طور قطع یکی را بر دیگری ترجیح داد و به صورت مطلق موفق بودن یکی را اعلام کرد. اما با توجه به محاسن و معایب هر کدام از دو روش می توان به این نتیجه رسید؛ با توجه به مقتضیات و شرایط مکانی وزمانی مختلف و همچنین بحران هایی که در مواردی قابل پیش بینی نیستند، لازم است هر دو شیوه حضوری و غیر حضوری یا به تعبیری مجازی و برخط را برای ارتقا کیفیت آموزش و تعطیل نشدن آموزش و یادگیری مد نظر قرار داد. به اصطلاح می توان از شیوه ای ترکیبی استفاده نمود، که در بر دارنده مزایای هر دو روش بوده و مکمل یکدیگر خواهند بود و باعث همپوشانی مناسب و تا حدودی رفع نقص های هر دو شیوه و سبب پیشبرد اهداف عالی آموزش خواهد شد.

منابع :

- نوحی، عصمت، علی پور، الهام، و بهالدین بیگی، کامبیز. (۱۳۹۴). مقایسه تاثیر آموزش حضوری و غیرحضوری مهارت های مطالعه بر راهبردهای مطالعه و رضایتمندی دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه علوم پزشکی کرمان. گام های توسعه در آموزش پزشکی
- دولایی، پرویز. (۱۳۸۰). آموزش مجازی. پیام اطلاعات،
- پاک سرشت، صدیقه، خلیلی ثابت، مسعود، واحدی، محمدعلی، و منفرد، آرزو. (۱۳۹۵). مقایسه دانش و نگرش دانشجویان آموزش مجازی با دانشجویان غیر مجازی در مورد آموزش الکترونیکی. پژوهش در آموزش علوم پزشکی،
- آتشک، محمد. (۱۳۸۸). مدل های طراحی آموزش مجازی. کنفرانس شهر الکترونیکی،
- ترحمی، مهران، و طاهایی، سیدکریم. (۱۳۸۸). ارایه مدلی جهت توسعه یک سیستم آموزش مجازی منطبق با استانداردهای آموزش مجازی. کنفرانس شهر الکترونیک.
- اسمیت، آنتونی، (۵۹۳۱)، ژئوپلیتیک اطلاعات ترجمه فریدون شیروانی. تهران: نشر خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران
- احمد نیا، شیرین، بررسی تاثیر جامعه شناختی شبکه های اجتماعی در خانواده،
- Wu P-h, Kuo C-h, Wu P-l, Wu T-H. Design a competence-based Networked Learning system: using sequence Control as Example. Current Development in Technology-Assisted Education. 2006; 2(6): ۷۸۷-۹۱.
- Mitchell EA, Ryan A, Carson O, McCann S. An exploratory study of web-enhanced learning in undergraduate nurse education. J CLIN NURS. 2007; 16(18): 2287-96.
- Thurmond VA. Defining interaction and strategies to enhance interactions in Web-based courses. NURS EDUC. 2003; 28(32): 237-41